

Porvoon kaupunkistrategian seuranta

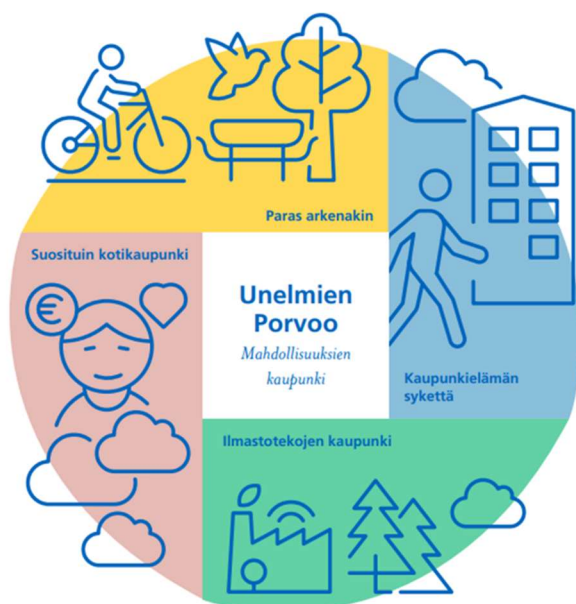
Strategian mittareiden osoittama tilannekuva vuodesta 2022

Sisällys

1	Strategian mittareiden tulokset 2022.....	3
2	Strategian mittarit ja kestävä kehityksen tavoitteet	5
3	Mittaritulosten analyysi	6
3.1	Väestönmuutos.....	6
3.2	Hyte-kerroin	6
3.3	Koulutustasoindeksi.....	6
3.4	Katuturvallisuusindeksi	7
3.5	Elämispulssi keskusta-alueella	7
3.6	Työllisyysaste	7
3.7	Yrityskanta.....	8
3.8	Lainakanta	8
3.9	Kasvihuonekaasupäästöt.....	8
3.10	Suojellun metsän osuus.....	8
4	Yhteenveto.....	9

1 Strategian mittareiden tulokset 2022

Kaupunginvaltuusto päättää neljän vuoden välein uudesta kaupunkistrategiasta, joka ohjaa kaupungin kehittämistoimia ja nostaa tärkeiksi koettuja tavoitteita prioriteeteiksi. Porvoon kaupunkistrategiassa 2022–2025 visiota “mahdollisuuksien kaupunki” tavoitellaan neljän strategian kärjen alle jakautuvien strategisten tavoitteiden avulla.

Suosituin kotikaupunki

- Kestävä kasvu
- Sujuvat yhteydet pääkaupunkiseudulle
- Menestyvät yritykset
- Osaajien kaupunki
- Tasapainoinen talous

Kaupunkielämän sykettä

- Vetovoimainen kaupunkikeskusta
- Elämyksellinen vapaa-aika ja tapahtumat
- Aito vuoropuhelu ja laaja vuorovaikutus

Paras arkenakin

- Vaivaton ja sujuva arki
- Oppimisen ja kasvamisen kaupunki
- Yhdenvertainen Porvoo
- Varaudumme poikkeustilanteisiin
- Vahva kaupunki

Ilmastotekojen kaupunki

- Hiilineutraali kaupunki
- Ilmastoviisaat yritykset ja asukkaat
- Kiertotalouskaupunki

Kaupunginvaltuuston päätöksellä kaupunkistrategian toteutumisen seurannalle on asetettu kymmenen mittaria, ja kullekin näistä tavoitetaso joko suhteessa Porvoon kaupungin aiempaan mittaritulokseen tai verrokkikaupunkeihin. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta strategian mittarit ovat Mayors Indicators –mittaristosta, joka on verkossa toimiva kuntien kestävän kehityksen seurannan ja tiedolla johtamisen työkalu. Palvelu pohjautuu YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitteeseen tuottaen tietoa eri osa-alueiden, kuten ympäristön, talouden ja hyvinvoinnin kehityksestä kunnissa. Mittaritulokset päivittyvät kerran vuodessa, tyypillisesti kevään ja alkukesän aikana.

Vuoden 2022 mittaritulokset osoittavat, että samalla kun suurin osa mittareista osoittaa positiivista kehitystä verrattuna vuoteen 2021, asetettuun tavoitteeseen päästiin vain lainakantaan liittyvän tavoitteen osalta. Strategian mittareiden tavoitetasot onkin asetettu kunnianhimoiselle tasolle, jotta ne kirittäisivät kaupungin kehittämistoimenpiteitä.

Mittari	Lähtö- taso	Tavoitetaso 2025	Tavoitetaso 2022 lukuna	Mittarin tulos 2022	Verrokkikaupungit
1. Väestönmuutos, koko Porvoo ja keskusta-alueella	1% (2021)	Väestö: 53 211 1 % kasvu edelliseen vuoteen verrattuna koko strategiakaudella	+ 1 %	Koko Porvoo: + 0,2 % Keskusta-alue (vartin keskusta): + 0,7 %	Hämeenlinna, Järvenpää, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Vaasa Kaikki Suomen kunnat, keskiarvo
2. Hyte-kerroin	59 (2021)	Parempi kuin verrokki-kaupunkien keskiarvo	72,5 (verrokki-kaupunkien keskiarvo 2022)	62	Hämeenlinna, Järvenpää, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Vaasa Kaikki Suomen kunnat, keskiarvo
3. Koulutustaso-indeksi	379.40 (2020)	Kasvaa nopeammin kuin verrokki-kaupungeissa keskimäärin		THL:n vertailukelpoinen mittaritulos vuodelle 2022 ei vielä saatavilla.	Hämeenlinna, Järvenpää, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Vaasa Kaikki Suomen kunnat, keskiarvo
4. Katuturvallisuusindeksi	30,15 (2020)	35	Lineaarinen kehitys kohti tavoitetta 35 lähtien vuoden 2021 tasosta 26,21 tarkoittaisi vuodelle 2022 tavoitetta 29,14	22,59 (Kaikkien Suomen kuntien keskiarvo 44,11.)	Kaikki Suomen kunnat, keskiarvo
5. Elämispulssi keskusta-alueella, muutos	-0,3% (2021)	3 % kasvu edelliseen vuoteen verrattuna koko strategiakaudella	+ 3 %	+ 1,5 %	Oma tilasto, ei verrokki-kaupunkeja.
6. Työllisyysaste	73,20% (2020)	Kasvaa nopeammin kuin verrokki-kaupungeissa keskimäärin		Tilastokeskuksen vertailukelpoinen mittaritulos vuodelle 2022 ei vielä saatavilla.	Hämeenlinna, Järvenpää, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Vaasa Kaikki Suomen kunnat, keskiarvo
7. Yrityskanta	83.92 yritystä/1000 asukasta (2021)	Korkeampi kuin kaikkien kuntien keskiarvo	88 (kaikkien Suomen kuntien keskiarvo 2022)	86,37	Hämeenlinna, Järvenpää, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Vaasa Kaikki Suomen kunnat, keskiarvo
8. Kaupungin lainakanta	3067 €/asukas (2020)	Lainakanta säilyy kuntien keskiarvon alapuolella	(kaikkien Suomen kuntien keskiarvo)	1696	Kaikki Suomen kunnat, keskiarvo
9. Kasvihuone-kaasupäästöt asukasta kohden	4.2 tCO ₂ /asukas (2020)	2.5 tCO ₂ /asukas Tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.	3.8 (2021) (Olettaen, että kehitys vuoden 2020 lähtötilanteesta vuoden 2030 tavoitteeseen tapahtuisi lineaarisesti)	4.2 (2021)	Hinku-kuntien (82 kpl) keskiarvo Kaikki Suomen kunnat, keskiarvo
10. Suojellun metsän osuus	8 % (2021)	12 % Vähintään 17 % vuoteen 2030 mennessä.	9 % (Olettaen, että kehitys vuoden 2020 lähtötilanteesta vuoden 2030 tavoitteeseen tapahtuisi lineaarisesti)	8 %	Oma tilasto, ei verrokki-kaupunkeja.

2 Strategian mittarit ja kestävän kehityksen tavoitteet

Kestävän kehityksen edistämisen johtotähtenä on vuodesta 2015 asti toiminut YK:n globaali kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030, joka koostu 17 tavoitteesta ja noin 170 alatavoitteesta. Porvoon kaupunkistrategiaa mittaavien indikaattoreiden avulla kaupunki on tunnistanut kahdeksan kestävän kehityksen tavoitetta, joita strategiakaudella 2022–2025 edistetään. Nämä tavoitteet on esitelty alla kestävän kehityksen kolmen ulottuvuuden alle jaoteltuina. Jaottelu perustuu Valtioneuvoston jaottelutapaan.

Vaikka kestävän kehityksen ulottuvuudet ja tavoitteet yllä on esitetty erillisinä toisistaan, on kuitenkin muistettava, että Agenda2030-toimintaohjelma ei erottele kestävän kehityksen eri ulottuvuuksia, vaan korostaa kestävän kehityksen tavoitteiden keskinäisriippuvuutta ja kestävyiden eri ulottuvuuksien yhtäaikaista tarkastelua. Tähän tähtää myös Porvoon kaupunki omassa kestävän kehityksen työssään.

3 Mittaritulosten analyysi

3.1 Väestönmuutos

Porvoon väestömuutos vuonna 2022 oli +98, ja väkiluku oli vuoden lopussa 51247. Vuoden aikana syntyneitä oli 412 ja kuolleita 502, jolloin luonnollinen väestönkehitys oli -90. Nettokuntamuutto oli -21, nettomaahanmuutto 176 sekä väkiluvun korjaus 33. Väestönkasvun tavoitteiden näkökulmasta vuosi oli heikko, vaikkakin väestönmuutoksessa pysyttiin edelleen positiivisessa tuloksessa. Tulokseen vaikuttivat monet laajemmat trendit kuten opiskelijoiden muuttaminen takaisin opiskelupaikakunnille koronapandemian jälkeen sekä yleinen inflaatio ja etenkin energian hintojen ja korkojen nousu, mutta myös Porvooseen vuonna 2022 valmistuneiden uusien asuntojen huomattavasti vähäisempi määrä edellisvuoteen verrattuna.

Strategian mittaristossa on asetettu erikseen 1 %:n väestönkasvutavoite myös keskusta-alueelle. Keskusta-alue voidaan määritellä monella eri tavalla: osayleiskaavan C-alueena, SYKE:n yhdyskuntarakentamisen vyöhykkeiden mukaisena keskusta-alueena tai ns. vartin keskustan määritelmällä. Vartin keskustalla tarkoitetaan kilometrin säteellä kauppojen ja ravintoloiden maantieteellisestä keskipisteestä syntyvän ympyrän sisäpuolelle jäävää aluetta. Nimitys juontaa juurensa siitä, että ihminen kävelee keskimäärin kilometrin vartissa. Porvoossa näistä keskusta-alueen määritelmistä vartin keskusta on alueena laajin, ja näin ollen kattaa keskusta-alueen määritelmistä suurimman osan keskustan täydennysrakentamisen valmiista ja tekeillä olevasta asuntokaavoituksesta, jolla voidaan nostaa keskusta-alueen matalahkoa asukastiheyttä. Väestönmuutos vartin keskusta-alueella 2021-2022 oli +64 asukasta ja +0,67 %. Keskusta-alueen väestönkehityksessä päästiin siis lähemmäs asetettua mittarin tavoitetta kuin koko Porvoossa.

3.2 Hyte-kerroin

Kuntien hyte-kerroin on kokoava, valtakunnallisesti käytettävä mittari, joka muodostuu prosessi- ja tulosindikaattoreista. Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön aktiivisuutta, kun taas tulosindikaattorit kuvaavat kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Porvoossa prosessi-indikaattoreiden tulos on edellisvuoteen nähden laskeva, kun taas tulosindikaattorin kehityssuunta on positiivinen. Prosessi-indikaattoreiden tulosta voidaan nostaa ottamalla laajemmin käyttöön valtakunnallisia kyselyitä, joilla indikaattoritietoa kerätään mm. koulujen henkilöstöltä.

3.3 Koulutustasoindeksi

Koulutustasoindeksi kuvaa perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräistä pituutta henkeä kohti. Porvoon tavoitteeksi on asetettu, että koulutustasoindeksi kasvaisi nopeammin kuin verrokkikaupungeissa keskimäärin. Vuoden 2022 tilastokeskuksen vertailukelpoisia lukuja ei ole vielä saatavilla. Vuonna 2021 indeksin muutos verrokkikaupungeissa keskimäärin oli 1,12% verrattuna vuoteen 2020, kun Porvoossa vastaava muutos oli 1,48%. Verrokkikaupunkeja nopeampi kasvu on kunnianhimoinen tavoite etenkin, kun verrokkeina on myös yliopistokaupunkeja.

Porvoon maantieteellinen sijainti mahdollistaa asukkaiden korkeakoulutuksen huolimatta siitä, että kaupungissa ei ole yliopistokoulutuksen tarjoajaa. Elinvoiman toimialalla on välillistä vaikuttamisen mahdollisuuksia koulutustasoindeksiin omistajaohjauksen, ammattikouluyhteistyön ja työllisyysnäkökulman osalta. Kasvun ja oppimisen toimialan toimien positiiviset vaikutukset kuntalaisten koulutustasoon näkyvät mm. toisen asteen opiskelupaikan saaneiden osuudessa, toisen asteen läpisyasteessa sekä lukioiden väylä- ja siltaopintojen onnistumisessa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet vaikuttavat koulutustasoon, ja oppilaiden sairaudellisten tarpeiden hoidossa sekä hyvinvointialueyhteistyössä on vuoden ensimmäisellä puoliskolla ollut ongelmia.

Samalla kun lasten määrä laskee pitkällä aikavälillä, uusi laki oppivelvollisuudesta kasvattaa oppivelvollisten määrää lähitulevaisuudessa. Tämä tulee vaikuttamaan laajasti kaupungin kehittymiseen.

3.4 Katuturvallisuusindeksi

Kuntien katuturvallisuutta on voitu seurata Poliisin laatiman katuturvallisuusindeksin perusteella, joka huomioi tyypillisesti julkisilla paikoilla tehtävät rikokset suhteutettuna asukaslukuun. Korkeampi indeksiluku osoittaa parempaa katuturvallisuutta. Strategian mittarin tavoiteluksi on asetettu 35 vuodelle 2025, mikä vaatisi positiivista kehitystä vuoden 2020 lähtötilanteesta, jolloin Porvoon indeksiluku oli 30,15. Indeksien osoittama kehitys strategiakaudella on kuitenkin ollut negatiivista, sillä vuoden 2022 indeksiluku on 22,59. Vuodesta 2023 alkaen indeksilukua ei ole enää käytävissä, sillä poliisi on päättänyt luopua sen käytöstä.

Poliisin tehtävissä näkyy ihmisten pahoinvoinnin lisääntyminen ja eriytyminen: itsetuhoisuus ja väkivalta ovat lisääntyneet, kun samaan aikaan valtaosa kuntalaisista voi hyvin. Poliisin tilastojen valossa Porvoon näyttäytyy kuitenkin positiivisena verrattuna muihin lähialueen samankokoisiin kaupunkeihin (Hyvinkää, Järvenpää, Kerava). Kaupungin omat vaikutusmahdollisuudet katuturvallisuuden parantamiseksi painottuvat ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin esim. kaupunkisuunnittelun, kaupunki-infran (kuten valaistus), nuorisotyön, osallisuuden vahvistamisen, kasvun ja oppimisen tukemisen sekä ehkäisevän päihdetyön toiminnan kautta.

3.5 Elämispulssi keskusta-alueella

Elämispulssi keskusta-alueella kuvaa keskimääräistä kävijämäärää Vanhan Porvoon, Länsirannan ja keskustan alueella. Tietolähde on Telia Crowd Insight data ja perustuu alueella havaittujen matkapuhelinten määrään. Koko vuoden keskiarvo osoittaa 1,5 % kasvua edellisvuoteen verrattuna kuitenkin siten, että kävijämäärät ovat jakautuneet tasaisemmin eri kuukausille, kun taas kahdena edellisenä kesänä koronapandemian aiheuttama kotimaanmatkailun buumi toi Porvooseen poikkeuksellisen paljon kävijöitä lomakausilla.

3.6 Työllisyysaste

Työllisyysaste linkittyy vahvasti kunnan elinvoimaan. Tilastokeskuksen kuntakohtainen työllisyysaste esittää 18–64-vuotiaiden työllisten osuuden samanikäistä väestöä kohden. Tavoitteeksi on asetettu verrokkikaupunkien keskimääräistä työllisyysasteen kasvua nopeampi kasvu. Vuonna 2021 kasvu verrokkikaupungeissa oli keskimäärin 4,47 % verrattuna vuoteen 2020, kun Porvoossa vastaava kasvu oli 3,73 %. Porvoossa ja Järvenpäässä on kuitenkin ollut muita verrokkikaupunkeja sekä Suomen kuntien keskiarvoa parempi työllisyysaste sekä nykyisen että edellisen kaupunkistrategiakauden ajan. Vuoden 2022 tilastoja ei ole vielä saatavilla.

TE-uudistus tulee lisäämään kaupungin vaikuttamismahdollisuuksia työllisyysasteeseen. Erityispanostuksia tullaan tarvitsemaan mm. kotoutumiseen ja nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn.

3.7 Yrityskanta

Yrityskanta kuvaa kunnassa sijaitsevien yritysten määrää tuhatta asukasta kohden. Porvoon tulos vuonna 2022 oli hyvin lähellä koko maan keskiarvoa, kun taas verrokkikaupungit jäävät Porvoosta kauas jälkeen. Tyypillisesti keskiarvon ylle yltävät kunnat ovatkin pieniä kuntia, joissa on hyvin aktiivista paikallista yritystoimintaa. Porvoon tulosta nostaa etenkin suuri pien- ja mikroyritysten määrä.

3.8 Lainakanta

Porvoon lainakanta on laskenut vuodesta 2020 alkaen, kun uusia lainoja ei ole tarvinnut nostaa ja samanaikaisesti vanhoja lainoja on lyhennetty maksusuunnitelmien mukaisesti. Pitkäaikaisten lainojen määrä oli vuoden 2022 päättyessä noin 86,9 miljoonaa euroa, joka on noin 1 696 euroa asukasta kohti. Vuotta aikaisemmin lainkanta oli noin 140,3 miljoonaa euroa ja asukaskohtainen lainakanta noin 2 744 euroa. Kuntien keskimääräinen lainakanta on noin 3 400 euroa asukasta kohden, joten Porvoon lainakanta on selvästi keskimääräistä alhaisempi.

3.9 Kasvihuonekaasupäästöt

Porvoo sijoittuu valtakunnallisessa vertailussa Hinku-kuntien keskiarvon (5,3 tCO₂/asukas) alapuolelle. Vuoden 2025 tavoite on laskettu lineaarisella kaavalla vuodelle 2030 asetetusta tavoitteesta, mutta oletettavaa kuitenkin on, ettei asukaskohtaisten päästöjen kehitys ole lineaarista ja kehitystä tapahtuu nopeammalla tahdilla vuosikymmenen lopussa ja seuraavan vuosikymmenen alussa. Porvoolla on kuitenkin haasteita saavuttaa asettamansa hiilineutraalisuustavoitteet vuoteen 2030 mennessä. Porvoo ei ole haasteen edessä yksin vaan se koskee lähes kaikkia suomalaisia kuntia ja kaupungeja.

On tärkeää, että kaupunki pitää asettamistaan tavoitteista kiinni ja tiedostaa käynnissä olevan historiallisen toimintaympäristön muutoksen, jossa tarvitaan jokaisen toimijan panosta. Kaupungilla on merkittävä rooli myös asukkaiden kestävä arjen ja paikallisen elinkeinoelämän vihreän siirtymän mahdollistamisessa. Painetta ilmasto- ja ympäristötyölle asettaa myös sekä kansallinen että EU-tasoinen lainsäädäntö, jota määrätietoisesti kehitetään ilmasto- ja ympäristöystävällisempään suuntaan ja myös kuntia velvoittavaksi. Valtakunnallisilla ja EU:n päätöksillä on merkittävä rooli kaupungin toimintamahdollisuuksien ollessa rajalliset. Porvoo on pitkään ollut ilmasto- ja ympäristötyön edelläkävijä, joka osaltaan on helpottanut sopeutumistamme paitsi ilmaston- ja ympäristömuutokseen myös lainsäädännön muutoksiin ja niiden mukanaan tuomiin velvoitteisiin.

3.10 Suojellun metsän osuus

Vuodelle 2025 asetettu tavoite suojellun metsän osuudelle on laskettu lineaarisella kaavalla vuoden 2030 tavoitetasosta. Metsien suojelu ei kuitenkaan käytännössä toteudu lineaarisella tavalla. Suojellun metsän osuus on vielä alle vuoden 2025 tavoitteen, mutta suojelualueita on tulossa lähi-vuosina lisää. Uusien suojelualueiden myötä suojellun metsän osuus nousee lähelle asetettua 12 prosentin tavoitetta vuoteen 2025 mennessä. Vuotta 2030 koskeva suojelutavoite (17 %) on

kunnianhimoinen, mutta saavutettavissa. Porvoon nykyinen taso on jo hyvällä tasolla ja asian eteen on tehty pitkäjänteistä työtä jo pitkään.

4 Yhteenveto

Kuntien tulee määritellä toimintaansa ohjaava strategia kerran valtuustokaudessa eli neljän vuoden välein. Porvoon kaupunkistrategiassa 2022–2025 visiota “mahdollisuuksien kaupunki” tavoitellaan neljän strategian kärjen alle jakautuvien strategisten tavoitteiden avulla. Nämä strategian kärjet ovat suosituin kotikaupunki, kaupunkielämän sykkettä, paras arkenakin ja ilmastotekojen kaupunki.

Strategian toteutumista seurataan paitsi siihen pohjautuvien ohjelmien, suunnitelmien, projektien ja talousarvion tavoitteiden toteutumisen avulla, myös laajempina kokonaisuutena vuosittaisten strategian mittareiden avulla. Porvoon kaupunkistrategian mittarit perustuvat pääosin standardoituun tilastotietoon, ja linkittyvät YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Tärkeimmät strategiaa edistävät toimenpiteet raportoidaan neljännesvuosittain osana kaupungin osavuosisiraportteja.

Porvoon kaupunkistrategian mittareiden tulokset vuodelta 2022 osoittavat pääosin positiivista suuntaa, mutta mittareille asetettuun kunnianhimoiseen tavoitelukemaan päästiin vain kaupungin lainakannan osalta. Niin väestönmuutos, hyte-kerroin, elämispulssi keskusta-alueella kuin yrityskantakin on kasvanut vuoden 2022 aikana, ja kaupungin lainakanta pienentynyt. Negatiivista kehityssuuntaa mittareista osoittaa ainoastaan katuturvallisuusindeksi. Suojellun metsän osuus taas on pysynyt samana edellisvuoteen verrattuna, mutta sen odotetaan vielä strategiakauden aikana kasvavan valmisteilla olevien suojelualueiden myötä. Koulutustasoindeksin, kasvihuonekaasupäästöjen asukasta kohden ja työllisyysasteen osalta valtakunnalliset ja aiempiin mittarituloksiin vertailukelpoiset lukemat vuodelta 2022 eivät olleet vielä saatavilla tätä raporttia laadittaessa elokuun alussa 2023.